

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ПРОГРАМА

вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Харків, ХДАК, 2018

Пояснювальна записка

УДК 101.1(073)
П 78

Друкується за рішенням ради факультету соціальних комунікацій
Харківської державної академії культури
(протокол № 6 від 29.01.2018 р.)

Рекомендовано кафедрою інформаційної,
бібліотечної та архівної справи
(протокол № 6 від 02.11.2017 р.)

Укладачі:

Шейко В.М., докт. іст. наук, проф.;
Кушнарєнко Н.М., докт. пед. наук, проф.;
Соляник А.А., докт. пед. наук, проф.;
Давидова І.О., доктор наук із соц. комун., проф.

Під науковою редакцією В.М. Шейка

П 78 **Програма** вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Харків. держ. акад. культури ; [уклад. : В. М. Шейко та ін.; під наук. ред. В. М. Шейка] — Харків : ХДАК, 2018. — 33 с.

Програма вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура та мистецтво».

Для науковців, викладачів, аспірантів, працівників установ інформаційної галузі.

УДК 101.1(073)

©Харківська державна академія культури, 2018
©Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М., Соляник А.А., Давидова І.О., 2018

Програма вступного іспиту в аспірантуру призначена для здобувачів наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», що вступають в аспірантуру з означеної спеціальності. Мета програми — надати методичну допомогу у підготовці до вступного іспиту в аспірантуру майбутнім аспірантам, здобувачам наукового ступеню «доктор філософії».

Здобувач має виявити на вступному іспиті з інформаційної, бібліотечної та архівної справи високий рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки, знання теорії інформації, історії та теорії бібліотечно-бібліографічної справи; розробки періодизації становлення і розвитку інформатики, бібліотекознавства, бібліографознавства, архівознавства як наукових дисциплін; трансформаційного розвитку інформаційних центрів, архівів, бібліотек та споріднених документально-комунікаційних структур, обґрунтування закономірностей їх родо-видового поділу в конкретно-історичних умовах розвитку суспільства, окремих регіонах країни і світу; особливості становлення та функціонування інформаційної галузі, формування її основних підсистем і напрямів діяльності; завдання міжнародного співробітництва України в галузі обміну інформацією в умовах глобалізації комунікаційного простору.

Здобувач має знати основні наукові школи та персоналії в бібліотекознавстві, бібліографознавстві, архівознавстві; сучасні тенденції розвитку бібліотечно-інформаційної та архівної освіти, підготовки кадрів для документально-комунікаційних установ в Україні та за кордоном.

Рівень знань, який має продемонструвати здобувач на вступному іспиті в аспірантуру, не обмежується колом питань, визначених у програмі. Він також має вільно орієнтуватися в публікаціях з теми свого дисертаційного дослідження, знати теорію, історію та сучасний стан досліджуваної проблеми.

Зміст

Тема 1. Теорія інформації

Сутність і визначення інформації: атрибутивний і функціональний підходи. Властивості інформації. Форми існування інформації — поле, звук, сигнал. Форми фіксації і тиражування інформації — знаки, символи, коди. Соціальна інформація як найвищий тип інформації. Особливості соціальної інформації та її рівні. Загальні проблеми класифікації соціальної інформації. Структура й особливості соціальної інформації. Змістовний аспект інформації. Соціальний, аксіологічний аспекти соціальної інформації.

Масиви та потоки інформації. Науково-технічна, виробничо-економічна, суспільно-політична, художня, масова інформація: загальна характеристика, структура. Особливості доступу та використання соціальної інформації, зв'язок із духовною підсистемою суспільства.

Тема 2. Інформація як ресурс розвитку суспільства

Поняття інформаційного ресурсу. Види інформаційних ресурсів. Інформаційні ресурси як джерело інноваційних перетворень у суспільстві. Ресурсний підхід до інформації як основа концепції управління інформаційними ресурсами. Системно-технологічні можливості організації інформаційних ресурсів сучасного суспільства. Поняття і сутність інформаційного потенціалу. Основні характеристики інформації як продукту і ресурсу суспільства. Інформаційний ринок: загальна характеристика та особливості.

Управління інформацією в системі соціального управління. Інформаційний менеджмент як засіб досягнення рівноваги в структурі соціоінформаційних процесів. Підтримка інформаційних процесів як мета і зміст управління інформацією на різних рівнях суспільного буття. Інформація як засіб соціального регулювання. Управління соціально-інформаційними процесами на різних рівнях соціальної структури: суспільства, установи, особистості.

Тема 3. Інформаційне суспільство та суспільство знань: основні напрями розвитку

Феномен та основні характеристики інформаційного суспільства. Критерії переходу суспільства до інформаційної стадії розвитку. Поняття та складові процесу інформатизації суспільства. Стратегічні напрями інформатизації, їх обґрунтування. Формування цифрового простору інформаційного суспільства. Соціальні наслідки технологічної модернізації суспільства.

Інформаційна культура суспільства та особистості: мета, рівні, завдання. Формування нової суспільної свідомості. Система управління соціально-інформаційними процесами: методи, техніка та технологія функціонального забезпечення інформатизації.

Перехід до суспільства знань: трансформаційні умови й ознаки. Закон експоненційного зростання обсягу знань. Концепція суспільства знань в сучасній соціокомунікаційній теорії.

Тема 4. Інформаційна інфраструктура суспільства

Поняття, основні складові інформаційної інфраструктури суспільства.

Історичні умови, соціокультурні фактори еволюції складових інформаційної інфраструктури. Поняття про інформаційно-комунікаційні революції в суспільстві. Етапи становлення інформаційно-комунікаційних каналів: виникнення мови, писемності, книгодрукування, електричних комунікаційних засобів (радіо, телефон, телеграф, телевізор, персональний комп'ютер); електронних комунікаційних мереж, інтелектуальних інформаційних технологій.

Документальна комунікація як домінанта розвитку книговидання, книгорозповсюдження, бібліотечної, бібліографічної, архівної діяльності. Закони та закономірності розвитку складових системи документальних комунікацій.

Система соціальних комунікацій: архіви, бібліотеки, музеї, бібліографічні служби, видавництва, книжкова торгівля, ЗМІ тощо.

Сучасний стан та тенденції розвитку інформаційно-цифрового медіапростору.

Індустрія інформаційних технологій, програмного забезпечення та засобів захисту даних. Телекомунікаційна інфраструктура України. Формування системи виробництва інформаційних продуктів і послуг. Центри-генератори інформаційних ресурсів. Бібліотечно-інформаційна діяльність як інфраструктурна галузь. Підсистема науково-технічної інформації. Освітня підсистема. Інформаційні системи і мережі.

Соціально-комунікаційний інститут. Кумулятивні інститути (архіви, бібліотеки, музеї, органи НТІ, телекомунікаційні структури). Некумулятивні інститути (освіта, ЗМІ, культурно-дозвілєві структури, книговидавництва, книжкова торгівля, туризм). Система соціальних комунікацій як змішана господарча система. Системно-організаційні засади конструювання нових соціальних реалій.

Тема 5. Інформаційні системи, мережі, технології

Бази даних: визначення, типологія, етапи розробки. Основні моделі даних: визначення, характеристика.

Текстові та табличні процесори: інтерфейс та інструментальні засоби функціонування.

Системи управління базами даних (СУБД): визначення, склад, функціональні можливості

Основні функціональні можливості та призначення СУБД Access.

Інформаційні мережі: функції, призначення, класифікація.

Універсальні засоби пошуку інформації в Інтернет: класифікація, методика застосування.

Електронний документообіг: сутність, завдання, можливості. Принципи та засоби управління електронним документообігом. Веб-технології в управлінні електронним документообігом

Електронний архів: принципи організації та структура.

Автоматизована інформаційна система: функціональна структура, характеристика базових підсистем.

Системи автоматизації діловодства: загальна характеристика, програмне забезпечення.

Тема 6. Прикладні інформаційно-комунікаційні технології

Загальне поняття соціальної комунікації як сукупності процесів і структур обігу інформації та знань у суспільстві, що забезпечують його існування й розвиток. Соціальна комунікація як засіб організації діяльності на основі цілеспрямованої передачі та обміну інформацією і знаннями. Соціальні функції комунікації. Матеріальна й ідеальна (духовна) складові комунікації. Моделі комунікації. Соціальні аспекти комунікації. Цільові параметри соціальної комунікації. Суб'єкти комунікації.

Виникнення соціально-технологічних комплексів (релігійних, політичних, побутово-традиційних, освітньо-виробничих) та їх вплив на раціональну регламентацію поведінки людей. Розвиток прикладних соціально-комунікаційних технологій. Поняття про глобальні соціальні технології. Глобальна модернізація суспільства: її зміст і тенденції. Соціально-комунікаційні технології позиціонування суб'єктів соціальної діяльності в суспільстві (зв'язки з громадськістю, реклама, іміджмейкінг, бізнес-комунікації тощо). Спеціалізовані ПР-технології (політичні, консалтингові, журналістські). Управління прикладними соціально-комунікаційними технологіями.

Тема 7. Теорія документа як засобу передачі інформації. Проблеми класифікації документа

Значення системного розгляду документа. Загальні уявлення про документ як систему. Зовнішня і внутрішня структура документа. Властивості документа. Ознаки документа. Реквізити документа.

Документ як єдність матеріальної та інформаційної складових. Документна інформація. Матеріальна основа документа. Форма матеріального носія інформації.

Соціальна роль документа. Загальні функції документа: інформаційна, кумулятивна, комунікативна. Спеціальні функції документа: управлінська, джерельна, правова, меморіальна, статистична, гедонічна, підтвердження авторського пріоритету та ін.

Еволюційні етапи розвитку документа як засобу комунікації: прадокументальний, етап рукописного документа; етап машинописного документа; етап електронного документа.

Сутність та ознаки класифікації документа. Змістовні та формальні документні класифікації. Значення науково обґрунтованої класифікації документа для ефективного формування, зберігання і використання документних фондів. Зв'язок проблеми формування фондів машинопрочитуваних документів з проблемою забезпечення установи технічними засобами їх сприймання, копіювання, зберігання і використання.

Тема 8. Бібліотечний соціальний інститут: поняття, основні етапи становлення

Бібліотека як підсистема передачі знань у суспільстві. Поняття про соціальні функції і соціальну роль бібліотек у суспільстві. Бібліотека в інформаційному просторі сучасності.

Бібліотечний соціальний інститут (БСІ) як вища форма організації діяльності: основні поняття та визначення. Головні етапи становлення БСІ: рукописний, поліграфічний, електронний. Формування БСІ, поширення поглядів на бібліотеку як базову підсистему соціальних комунікацій.

Єдина система бібліотек України. Типи і види бібліотек. Мережі бібліотек та їх системна організація. Принципи організації функціонування підсистеми бібліотек Міністерства культури України, інших відомчих бібліотечних систем. Перспективи розвитку бібліотечних систем і мереж в умовах інформатизації суспільства.

Тема 9. Бібліотекознавство як наука

Бібліотекознавство як наука про бібліотечну сферу діяльності. Генезис об'єкта і предмета бібліотекознавства. Структура науки. Статус

бібліотекознавства в системі наукового знання, його міждисциплінарні зв'язки. Взаємодія бібліотекознавства з суспільними науками. Економічні аспекти в бібліотекознавстві. Бібліотекознавство та технічні науки. Розвиток взаємозв'язків бібліотекознавства, книгознавства, бібліографознавства, інформатики, теорії соціальних комунікацій.

Характеристика соціально-історичних умов виникнення і формування сфери бібліотечної діяльності. Виникнення і розвиток бібліотекознавчої думки. Перші бібліотекознавчі праці XII—XIII ст. Розвиток бібліотекознавчої думки XVI—XVIII ст. Становлення бібліотекознавства в XIX ст. Внесок українських бібліотекознавців у розвиток бібліотечної науки у XIX ст. та на початку XX ст. Основні етапи розвитку вітчизняного бібліотекознавства. Основні етапи розвитку зарубіжного бібліотекознавства.

Сучасні бібліотекознавчі дискусії. Стан терміносистеми бібліотекознавства: загальна характеристика.

Сутність основних парадигм розвитку бібліотекознавчої думки: документивна, інформативна, когнітивна, соціально-комунікативна. Персоналії українських та зарубіжних бібліотекознавців, що розробляли основні парадигми розвитку бібліотекознавства.

Тема 10. Науково-методичне забезпечення діяльності бібліотек: сутність, напрями, організація

Система методичного керівництва бібліотеками України. Провідні бібліотеки — методичні центри універсальних та галузевих бібліотечних мереж. Функції методичної діяльності: організаційна, інформаційна, науково-дослідна, педагогічна. Основні форми організації методичної роботи бібліотек: консультації, аналітичні огляди, семінари, майстер-класи, тренінги.

Методична робота як управління інноваціями. Види змін: радикальні та модифікуючі. Формування методичних центрів бібліотек як професійних консалтингових структур. Переваги консалтингу: високий рівень експертної допомоги, зміщення акценту на процес вирішення проблеми.

Сучасні норми інтелектуального та інформаційного права, напрями їх удосконалення. Законодавча регламентація діяльності в галузі формування та використання електронних бібліотечно-інформаційних ресурсів.

Тема 11. Управління бібліотечною діяльністю в Україні

Поняття про управління в бібліотечно-інформаційній сфері, його сутність та значення. Об'єкт, суб'єкт, мета та механізми управління бібліотечною галуззю. Функції управління та основні вимоги до управління

бібліотекою. Управління бібліотекою як засіб організації та самоорганізації бібліотечних установ.

Бібліотечна сфера як об'єкт державної політики. Державний протекціонізм в бібліотечній сфері. Цілі і завдання державної політики в бібліотечній сфері України. Законодавче регулювання податкових пільг, підприємництва, ліцензування окремих аспектів діяльності в бібліотечно-інформаційній сфері. Законодавча база управління діяльністю бібліотек України. Система органів та рівні державного управління бібліотеками. Професійні об'єднання бібліотечного спрямування як суб'єкти управління галуззю. Державні та локальні цільові програми розвитку БСІ.

Зміни у бібліотечно-інформаційному середовищі. Управління технологічним розвитком бібліотеки. Нормативно-технологічне регулювання бібліотечних технологій: стандарти, технологічні інструкції, технологічні карти, посадові інструкції. Управління інноваціями в бібліотечній сфері. Інноваційна політика розвитку бібліотек України. Економічні методи управління бібліотекою. Стимулювання праці.

Тема 12. Бібліотека як суб'єкт інформаційного ринку

Макро- та мікрорівень економічних відносин у бібліотечно-інформаційній сфері, їх специфіка. Інформаційні продукти й послуги як об'єкт правових та товарно-грошових відносин. Ресурсний комплекс бібліотеки: матеріально-технічна, фінансова, кадрова складові. Система економічних показників діяльності установи. Принципи, особливості та канали фінансування бібліотечно-інформаційної сфери. Пріоритети бюджетного фінансування, обмеження у використанні цільових асигнувань. Платні послуги як варіант цілеспрямованої ініціативної діяльності бібліотек в умовах ринкової економіки. Характеристика перспективних асортиментних груп платних послуг вітчизняних бібліотек.

Маркетинговий інструментарій в сфері бібліотечно-інформаційної діяльності. Паблік рилейшнз у комунікаційній системі маркетингу. Ефективні PR-стратегії у бібліотечно-інформаційній діяльності. Виробництво та використання медійних продуктів у зв'язках з громадськістю. Електронний паблік рилейшнз.

Можливості економічного аналізу як комплексного методу управління господарською діяльністю бібліотек. Критерії та показники ефективності і якості бібліотечно-інформаційної діяльності. Основні види ефективності виробничих процесів: функціональна, економічна, соціальна. Сучасна модель системи управління якістю. Проблеми ідентифікації, стандартизації та сертифікації продуктів та послуг у бібліотечно-інформаційній галузі.

Тема 13. Система бібліотечного обслуговування користувачів

Інформаційні потреби користувачів: поняття, види, методи вивчення, характеристики. Теорія інформаційних потреб та інформаційного обслуговування користувачів. Класифікація індивідуальних та колективних інформаційних потреб користувачів. Співвідношення інформаційного обслуговування, забезпечення та супроводу потреб користувачів.

Особливості вивчення інформаційних потреб користувачів в документально-інформаційних структурах. Масова та індивідуальна робота з читачами. Методика вивчення інформаційних потреб користувачів. Історія вивчення інформаційних потреб читачів. Інформаційні технології у вивченні інформаційних потреб.

Сутність, завдання та технології бібліотечного обслуговування. Види та форми бібліотечного обслуговування. Особливості індивідуального, групового, масового обслуговування; стаціонарного, нестаціонарного, дистанційного обслуговування. Традиційні та новітні технології бібліотечного обслуговування. Загальна характеристика напрямів та можливостей автоматизації у сучасній бібліотеці. Сучасні АБІС: порівняльний аналіз. Автоматизація обслуговування користувачів. Електронна доставка документів. Інтернет у бібліотечному обслуговуванні.

Тема 14. Трансформація бібліотечно-інформаційної діяльності в умовах електронного середовища

Інтеграція електронної комунікації та Інтернету в систему соціальних комунікацій. Функції та переваги електронної комунікації.

Електронна бібліотека: визначення, структура, технології створення.

Особливості формування та використання мережових електронних ресурсів та технологій у бібліотечно-інформаційній діяльності. Інтернет-сайти видавництва, електронних книжкових магазинів, бібліотек, інформаційних центрів. Електронні каталоги та повнотекстові БД. Класифікація та типологізація електронних бібліотек. Проекти створення національних електронних бібліотек. Корпоративні бібліотечні об'єднання. Авторське право в умовах формування та використання ресурсів електронних бібліотек.

Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи: визначення, види, функціональні підсистеми.

Метаінформація та способи розкриття змісту електронних документів. Функції та види пошукових Інтернет-систем. Пошукові каталоги, пошукові машини. Пошукові інтерфейси. Основні та розширені можливості пошуку мережевої інформації. Технології пошуку в ресурсах глобальної та корпоративних мереж.

Організація доступу бібліотек до мережових ресурсів. Ліцензійні ресурси. Передплата через консорціуми та передплатні агентства. Ресурси вільного доступу та комерційні Інтернет-ресурси. Підходи та принципи селекції, організації збереження ресурсів Інтернету.

Інтернет-сервіс в бібліотеках: організація, послуги, навчання користувачів.

Тема 15. Теорія аналітико-синтетичної переробки інформації

Мета і завдання аналітико-синтетичної переробки інформації, причини її виникнення. Синонімічність термінів «аналітико-синтетична обробка документів» і «наукова обробка документів».

Види аналітико-синтетичної обробки: складання бібліографічного опису, індексування (систематизація, предметизація, координатне індексування), анування, реферування, науковий переклад, огляд документів.

Аналіз і синтез як основні методи аналітико-синтетичної обробки документів. Особливості здійснення процесів АСОД для традиційних та автоматизованих інформаційно-пошукових систем.

Специфіка аналітико-синтетичної обробки документів у бібліотечній, бібліографічній, видавничій, науково-інформаційній, архівній діяльності.

Тема 16. Управління автоматизацією бібліотеки

Автоматизація як комплекс наукових, проектних, техніко-технологічних та організаційних заходів, спрямованих на запровадження комп'ютерних технологій у бібліотечно-бібліографічні процеси. Переваги та основні напрями автоматизації бібліотек: створення електронних каталогів; ретроконверсія традиційних каталогів в електронний формат; підключення к мережам передачі даних; забезпечення доступу в Інтернет; провадження автоматизованих робочих місць (АРМ), автоматизація різноманітних функцій бібліотек; розробка сучасних проектів автоматизації бібліотек та створення бібліотечних комп'ютерних мереж, створення повнотекстових електронних бібліотек, організація служб електронної доставки документів.

АІБС як заключна стадія автоматизації бібліотеки. Переваги та недоліки основних видів АІБС.

Основні етапи автоматизації бібліотеки: передпроектне обстеження, розробка технічного завдання на створення системи, проектування АІБС (розробка інформаційного та лінгвістичного забезпечення АІБС, вибір параметрів програмного та технічного забезпечення), конфігурації мережі, впровадження системи.

Основні принципи створення АІБС — модульність програмних, апаратних, лінгвістичних, інформаційних засобів, стандартні комунікативні формати введення — виведення даних, дружній користувачський інтерфейс, надійний захист даних.

Тема 17. Бібліографічна діяльність як система: сутність та структура

Сутність бібліографічної діяльності (БД) як системи, її суб'єкт та об'єкт. Система «документ — споживач» як єдиний об'єкт бібліографічної діяльності.

Діяльнісний підхід як метод пізнання бібліографії. Головна складова — динаміка діяльності, яка визначається рухом документованої інформації у часі та просторі. Основні компоненти бібліографічної діяльності, їхній зв'язок та послідовність: суб'єкт, цілі, об'єкти, процеси, засоби, результати.

Споживачі бібліографічної інформації. Критерії їхньої класифікації.

Бібліографічний пошук як основа БД. Основні поняття, пов'язані з пошуком: «бібліографічний пошук» і «бібліографічне виявлення», інформаційна потреба, інформаційний запит, релевантність, пертинентність, коефіцієнти повноти і точності інформаційного пошуку. Види бібліографічного пошуку. Новітні види Інтернет-пошуку: онлайнний та офлайнний.

Процеси бібліографічної діяльності. Бібліографування як процес підготовки бібліографічної інформації. Його основні методи та етапи.

Бібліографічне обслуговування як процес доведення бібліографічної інформації до споживача. Його основні види: довідково-бібліографічне обслуговування та бібліографічне інформування. Трансформація бібліографічного обслуговування в умовах інформатизації.

Засоби бібліографічної діяльності. Методи, канали, форми передачі бібліографічної інформації. Сучасні електронні канали передачі БІ.

Бібліографічна продукція як результат і засіб передачі БІ. Класифікація бібліографічної продукції за суспільним призначенням, залежно від об'єкта бібліографування, за функціонально-цільовим призначенням.

Актуальні проблеми організації професійної бібліографічної діяльності в умовах інформатизації суспільства.

Тема 18. Сучасна організація виробництва бібліографічної інформації в Україні

Диференціація та інтеграція галузевих знань як передумова трансформації тематичної структури бібліографічної продукції та організаційних форм інформаційного обслуговування споживачів.

Національний рівень системи галузевої бібліографічної інформації України: державна політика, функції та завдання. Сучасні проблеми створення Українського бібліографічного репертуару.

Характеристика діяльності універсальних центрів системи НТІ всеукраїнського рівня: Книжкової палати України, Українського науково-дослідного інституту стандартизації, сертифікації та інформатики (УкрНДІССІ), Український інститут науково-технічної та економічної інформації (УкрІНТЕІ). Основні напрямки роботи провідних багатогалузевих центрів країни: Державної науково-технічної бібліотеки (ДНТБ) України, Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (НБУВ), Харківської державної наукової бібліотеки (ХДНБ) ім. В.Г. Короленка, ОДНБ ім. О.М. Горького тощо. Участь галузевих центрів у формуванні галузевих інформаційних ресурсів України.

Галузеві бібліографічні центри. Профілі національної системи галузевої інформації відповідно до змісту БІ, що генерується: універсальний, багатогалузевий та галузевий. Її рівні: всеукраїнський, регіональний та низовий. Центри регіонального рівня системи галузевої інформації.

Інформаційні продукти та послуги галузевих бібліографічних центрів України. Онлайнні галузеві БІР українського сегменту Інтернету.

Основні центри науково-допоміжної бібліографії в Україні.

Основні напрями бібліографічної діяльності обласних універсальних наукових бібліотек України.

Тема 19. Інформаційно-бібліографічні ресурси: визначення, типологія, особливості розвитку

Сутність та специфіка бібліографічних ресурсів, ознаки їх класифікації.

Центри генерування державної та спеціальної, поточної та ретроспективної бібліографії. Спеціальна бібліографія, яка реалізує оціночну функцію. Її підрозділи: науково-допоміжна, професійно-виробнича, рекомендаційна.

Метабібліографія (бібліографія бібліографії) — особливий вид бібліографії.

Склад бібліографічних ресурсів, критерії їх оцінки та якісної диференціації. Автоматизовані бібліографічні бази даних та галузеві Інтернет-ресурси як складові інформаційних ресурсів: загальна характеристика.

Особливості складу та структури галузевих бібліографічних ресурсів (на прикладі соціогуманітарної, природничонаукової, технічної та культурно-мистецької сфери).

Галузеві бібліографічні ресурси (БР) — посередники між документами природничо-наукової та технічної тематики та їх користувачами. Зна-

чення цих ресурсів для забезпечення бібліографічною інформацією (БІ) наукової, виробничої, освітньої та популяризаторської діяльності.

Суспільні потреби в бібліографічній інформації конкретного галузевого змісту: (професійні та непрофесійні). Основні чинники, які впливають на зміст і динаміку інформаційних потреб споживачів.

Основні категорії споживачів галузевої бібліографічної інформації. Ознаки їх класифікації. Специфіка ставлення користувачів-спеціалістів до галузевої БІ.

Методи вивчення потреб споживачів галузевої бібліографічної інформації: загально-соціологічні, спеціально-галузеві.

Тема 20. Бібліографознавство як наука

Об'єкт, предмет, структура, методи бібліографознавства як науки. Зв'язки бібліографознавства зі спорідненими дисциплінами документально-комунікаційного циклу.

Бібліографознавство як наукова дисципліна, що вивчає структуру і властивості бібліографічної інформації, закономірності процесів її створення та доведення до споживача. Основні концепції бібліографії: документографічна, книгознавча, діяльнісна, когнітографічна, інформографічна, культурологічна, комунікаційна тощо.

Генезис бібліографічної науки, основні етапи її розвитку. Фундатори бібліографознавства В.С. Сопіков, В.Г. Анастасевич, В.І. Межов, М.А. Рубакін, П.О. Ярквський (XIX ст.).

Розвиток бібліографознавства I половині XX ст. Внесок в теорію бібліографознавства українських науковців Ю.І. Меженка, С.І. Маслова, М.І. Ясинського, Ф.П. Максименка та ін.

Особливості формування бібліографознавства як самостійної наукової дисципліни з у 1950-60 рр. Наукові дискусії цього періоду щодо понятійного апарату бібліографознавства. Основні напрями бібліографічних досліджень другої половини XX – початку XXI ст.

Історіографія українського бібліографознавства. Трактатування сутності та функцій бібліографії українськими фахівцями Ю. О. Меженком, С. І. Масловим, П. Ф. Іноземцевим, М. І. Ясинським, Ф. П. Максименком, Д. А. Баликою, С. Л. Рубінштейном, М. А. Годкевичем, В. Т. Витяжковим, Д. Д. Тарамановим, Г. М. Швецовою-Водкою, М. А. Низовим, І. О. Вовченко, Н. Ф. Колосовою та ін.

Сучасні теоретико-методологічні проблеми розвитку бібліографознавства як науки. Організація бібліографознавчих досліджень в спеціальних наукових підрозділах національних наукових бібліотек, Книжкової палаті України, спеціальних кафедрах вищих навчальних закладів.

Тема 21. Архівознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи, зв'язки зі спорідненими дисциплінами

Архівознавство як наукова дисципліна, що вивчає закономірності розвитку архівної справи як документально-комунікаційної підсистеми суспільства.

Ознаки структурування архівознавства, загальне та особливе в об'єктах досліджень архівознавчих дисциплін. Теорія, історія, організація та технологія архівної справи як предмети досліджень. Загальне та спеціальне архівознавство, їх співвідношення та зв'язки з іншими науками й галузями знань (архівна евристика, архівний менеджмент та маркетинг, архівне фондознавство). Системологія в архівознавстві. Розвиток теорії архівного описування.

Міжнаукові та міждисциплінарні зв'язки архівознавства з документологією, управлінським документознавством, джерелознавством, текстологією, палеографією, дипломатикою, історичною метрологією, сфрагістикою, геральдиком та ін.

Загальнонаукові підходи та методи як інструментарій досліджень сучасного архівознавства.

Поняття наукової та професійної термінології. Категоріально-понятійний апарат архівознавства, стан його стандартизації.

Тема 22. Правові засади регулювання документаційної та архівної сфери

Система законодавчих актів, що регулюють документаційну діяльність та архівну сферу. Закони прямої та непрямої дії: загальна характеристика. Закон України про Національний архівний фонд і архівні установи (1994 р., 2001 р.).

Закони України: про культуру; про інформацію; про науково-технічну інформацію; про державну таємницю; про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей; про страховий фонд документації України; про електронний документообіг.

Укази та розпорядження Президента України, спрямовані на розвиток архівної справи. Державні та галузеві стандарти України, нормативно-методичні документи Держкомархіву. Проблеми реалізації, удосконалення та подальшого розвитку законодавчої бази документознавства та архівістики.

Функції Державного комітету архівів України як центральний орган виконавчої влади в сфері архівної справи та діловодства.

Етичний кодекс архівіста: сутність та структура.

Тема 23. Основні етапи розвитку діловодства та архівної справи в Україні

Зародження архівної справи України в Київській Русі та Галицько-Волинській державі. Архіви центральних та місцевих установ литовсько-польської доби (XV – перша половина XVII ст.). Архівна справа козацько-гетьманської України (середина XVII ст. – XVIII ст.). Створення Українського державного архіву. Роль монастирських та фамільних архівів в розбудові архівної справи.

Особливості розвитку архівів України в XIX ст. Створення архівів губернських правлінь, казенних та судових палат. Відокремлення канцелярій від архівів. Розбудова мережі відомчих архівів. Заснування історичного архіву у Львові, центрального архіву давніх актів у Києві, Харківського історичного архіву. Діяльність губернських учених архівних комісій.

Архівна справа доби Української революції (1917–1920 рр.). Розбудова системи державних архівних установ. Архівне будівництво в Україні за часів радянської влади (1920–1980 рр.). Централізація управління архівною справою. Формування системи партійних архівів. Архівна справа України в роки Другої світової війни. Особливості розвитку архівів України в 1945–1980-ті рр.

Розвиток архівної справи в незалежній Україні. «Програма збереження бібліотечних та архівних фондів на 2000–2005 рр. Функції Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства.

Тема 24. Національний архівний фонд України: сутність та структура

Національний архівний фонд (НАФ) України як сукупність архівних документів, що відображають історію духовного та матеріального життя українського народу, мають культурну цінність і є надбанням української нації. Організація документів на рівні системи архівних установ. Комплекси документів загальнодержавного та місцевого значення.

Мережа державних та відомчих архівів. Система архівних установ України як сукупність центральних державних архівів, галузевих державних архівів, місцевих державних архівних установ, архівних підрозділів державних наукових установ, музеїв, бібліотек. Загальні за складом фондів держархіви: Центральний державний архів вищих органів влади та управління, Центральні державні історичні архіви у Києві та Львові.

Спеціалізовані державні архіви (Центральний державний архів громадських об'єднань України, Центральний державний науково-технічний архів, Центральний державний кінофотофоноархів України ім. Г. Пшеничного, Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва

України). Галузеві державні архіви геологічних, гідрометеорологічних, картографічних та ін. спецвидів документів.

Загальна характеристика складу та структури фондів Державного архіву Автономної республіки Крим, обласних, місцевих держархівів, архівні відділи райдержадміністрацій. Відомчі та приватні архівні фонди.

Структура (НАФУ) як сукупність трьох груп документів: документальні комплекси, що утворилися в різні історичні періоди на теренах України; документи українського походження, що утворилися за межами України; документи іноземного походження, які опинилися на території України і стали невід'ємною частиною національної історико-культурної спадщини.

Особливо цінні та унікальні документи НАФ. Право власності на документи НАФ. Архівна Україніка.

Тема 25. Комплектування архівних фондів та експертиза цінності архівних документів

Комплектування НАФ як комплекс організаційних, методичних і практичних заходів, спрямованих на систематичне й цілеспрямоване поповнення його цінними для суспільства документами та включення із його складу документів, що втратили свою оперативну значущість.

Експертиза цінності документів як теоретико-методична основа поповнення НАФ. Основні завдання та критерії експертизи цінності. Система науково обґрунтованих ознак (походження, зміст, час та місце створення, зовнішні ознаки), на підставі яких практично визначається ступінь цінності документів.

Організаційні засади діяльності експертних комісій. Функції Центральної експертно-перевірної комісії Держкомархіву України (ЦЕПК), експертно-перевірних комісій центральних і галузевих державних архівів, експертних комісій (ЕК) архівних відділів районних державних адміністрацій та міських рад архівних підрозділів, органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності.

Міжвідомчі, відомчі та конкретні переліки документів, що використовують при проведенні експертизи цінності.

Критерії визначення джерел комплектування – юридичних та фізичних осіб, які є утворювачами документів НАФ. Повна та вибіркова форма приймання документів на архівне зберігання. Проблеми визначення критеріїв експертизи цінності електронних документів. Державна реєстрація документів НАФ.

Типова, примірна та індивідуальна номенклатура справ: сутність та функції.

Тема 26. Архівне описування, облік, зберігання та організація використання документів Національного архівного фонду України

Описування архівних документів як процес створення вторинної документної інформації шляхом аналітико-синтетичного опрацювання первинної інформації документа. Сутність первинного (ідентифікаційного), реєстраційного та спеціального описування архівних документів. Основні одиниці описування: архівний фонд, одиниця зберігання, одиниця обліку, документ.

Загальний міжнародний стандарт архівного описання (General international standard archival description ISAD (G)-99), його зони та елементи описання. Принципи та методи архівного описування. Картка фонду, аркуш фонду, архівний опис як результати архівного описування та облікові одиниці архівної інформації.

Види та форми обліку документів в архівних установах. Принципи обліку архівних документів (централізація, уніфікація, динамічність, достовірність, повнота). Фондові каталоги архівних органів, їх завдання та функції в системі обліку НАФ України. Організація обліку особливо цінних та унікальних документів, включених до Державного реєстру національного культурного надбання. Створення страхового архівного фонду, його облік та зберігання.

Сучасні технології зберігання та забезпечення збереженості архівних документів. Вимоги до розташування та розміщення документів у архівосховищі. Режими зберігання архівних документів. Методи та технології реставрації архівних документів.

Основні напрями науково-інформаційної діяльності державних та відомчих архівів. Форми та правила використання архівних документів. Архівна евристика та архівний маркетинг.

Тема 27. Науково-довідковий апарат к документам архівного фонду

Сутність та особливості правового, фізичного та інтелектуального доступу до архівної інформації. Загальнодоступність документів НАФ як основний принцип організації архівної справи в Україні. Науково-довідковий апарат як комплекс взаємопов'язаних архівних довідників (зокрема й електронних), призначений для розкриття складу і змісту архівних документів. Вторинність, ієрархічність та динамічність як атрибутивні ознаки довідкового апарату НАФ.

Особливості типо-видової структури довідкового апарату. Типи архівних довідників за їх цільовим призначенням (Центральний фондний каталог, фондний каталог архіву, архівний опис, архівний каталог, путівник по фонду архіву, покажчик, огляд документів, анотований реєстр опи-

сів). Горизонтальний та вертикальний рівні облікових та інформаційно-пошукових архівних довідників. Міжархівні, міжфондові, внутріфондові архівні довідники: загальна характеристика.

Види архівних каталогів (систематичний, предметний, іменний, географічний, хронологічний, тематичний тощо). Система каталогів архіву як основа забезпечення відбиття повноти змісту фондів архіву. Електронні версії реєстрів фондів як сегмент Національної архівної інформаційної системи. Структура архівного опису та його елементи. Основні види путівників та анотованих реєстрів описів. Перспективи автоматизації пошуку у науково-довідковому апараті НАФУ.

Тема 28. Напрями інформатизації діловодства та архівної справи

Документостворення в умовах поширення комп'ютерних та телекомунікаційних технологій. Проблема правового режиму функціонування електронного документа. Особливості узгодження та підписання електронних документів. Сучасне програмне забезпечення для створення та оформлення електронних документів. Вплив Інтернет-технологій на форми зберігання та передавання управлінської інформації.

Проблема класифікації електронних документів, забезпечення їх зберігання та використання. Вимоги до створення та ведення повнотекстових електронних архівів.

Комп'ютерні офісні системи автоматизації документообігу, їх порівняльна характеристика та проблеми впровадження. Проблема юридичної сили електронного підпису. Законодавство України та інших країн світу про електронний документообіг та електронну підпис. Пошук та використання архівної інформації в автоматизованих ІПС.

Об'єкти та мета інформатизації діловодства та архівної справи. Пріоритетні завдання та етапи інформатизації діловодства та архівної справи в Україні: розроблення інформаційних технологій формування та використання НАФ, формування електронних архівних інформаційних ресурсів, об'єднання локальних БД архівних установ у єдину національну архівну інформаційну систему (НАІС), генерування архівних Інтернет-ресурсів, їх інтеграція у світовий інформаційний простір. Можливості сучасний архівних автоматизованих інформаційно-пошукових систем.

Загальна характеристика базових складових інформатизації архівної справи: науково-архівознавчої, інформаційно-технологічної, організаційно-управлінської. Шляхи формування веб-ресурсів України в мережі Інтернет.

Тема 29. Міжнародне співробітництво у сфері організації документообігу та архівної справи

Міжнародні організації у сфері управління документацією. Досвід управління документацією в провідних країнах світу. Міжнародний стандарт ISO 15489-2001 «Information and documentation — Record management»: завдання, структура, зміст. Обмін досвідом з провідними країнами світу у сфері підготовки фахівців з управління документацією.

Зарубіжна архівна україніка: склад та структура. Зарубіжні центри зберігання архівної україніки. Проблеми опрацювання та передачі в Україну архівної україніки. Законодавча база реституції архівних документів.

Міжнародні дескриптивні стандарти та особливості застосування їх в Україні.

Міжнародні зв'язки українських архівістів. Організація архівів та архівної справи в зарубіжних країнах. Роль громадських об'єднань архівістів країн світу в розвитку архівної справи. Основні напрями міжнародного співробітництва в галузі інформатизації архівної справи. Загальна характеристика світових архівних Інтернет-ресурсів та міжнародних Інтернет-пректів (Архівний портал ЮНЕСКО, Архівна мережа європейського союзу, Архів відкритого суспільства та ін.). Загальні тенденції розвитку зарубіжної архівістики.

Тема 30. Система підготовки та підвищення кваліфікації інформаційно-бібліотечних та архівних кадрів в Україні

Загальна характеристика вітчизняної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для бібліотечно-інформаційної та архівної галузей. Мережа профільних вищих навчальних закладів I-II та III-IV рівнів акредитації. Стан законодавчої бази та державної стандартизації підготовки фахівців для документально-комунікаційної сфери України.

Наукові дослідження кадрового потенціалу архівних та бібліотечно-інформаційних установ України. Теоретичні та методичні проблеми запровадження двоступеневої системи підготовки кадрів, кредитно-модульної системи навчання. Співвідношення фундаментальності та спеціалізації в професійній підготовці бакалаврів і магістрів.

Сучасні вимоги до рівня підготовки інформаційних фахівців. Стан комп'ютеризації навчального процесу, запровадження інноваційних форм і методів навчання, дистанційної освіти. Бібліотечна професіологія.

Система підвищення кваліфікації бібліотечно-інформаційних та архівних працівників. Форми підвищення кваліфікації.

Тема 31. Організація наукових досліджень з архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства в Україні та за кордоном

Організаційна інституціоналізація науково-дослідної роботи в галузі архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства, провідні науково-дослідницькі центри, проблематика їх наукових досліджень. Планування та організація науково-дослідних робіт з архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства в академічних інститутах, вищих навчальних закладах України та за кордоном. Завдання, сутність, мета наукових досліджень, їх взаємозв'язок з управлінською, організаційною, інноваційною, навчально-методичною роботою. Проблеми узагальнення та впровадження результатів наукових досліджень.

Поняття та ознаки наукової школи. Наукові школи в галузі архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства. Видатні вітчизняні та зарубіжні архівознавці, бібліотекознавці, бібліографознавці.

Підготовка науково-дослідницьких та науково-педагогічних кадрів. Аспірантура, докторантура. Спеціалізовані вчені ради по захисту докторських (кандидатських) дисертацій з архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства. Наукові ступені та вчені звання в галузі архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства.

Фахові періодичні видання з архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства.

Базова проблематика наукових досліджень у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи

1. Теорія інформації.
2. Інформація як ресурс розвитку суспільства.
3. Інформаційне суспільство та суспільство знань: основні напрями розвитку.
4. Інформаційна інфраструктура суспільства.
5. Інформаційні системи, мережі, технології.
6. Прикладні інформаційно-комунікаційні технології.
7. Теорія документа як засобу передачі інформації. Проблеми класифікації документа.
8. Бібліотечний соціальний інститут: поняття, основні етапи становлення.
9. Бібліотекознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи, зв'язки зі спорідненими дисциплінами.
10. Науково-методичне забезпечення діяльності бібліотеки: сутність, напрями, організація. Методичний моніторинг. Консалтингова діяльність бібліотек.
11. Управління бібліотечною діяльністю в Україні: законодавча база, система органів державного управління, професійні об'єднання.
12. Бібліотека як суб'єкт інформаційного ринку.
13. Система бібліотечного обслуговування користувачів: поняття, структура, інтеграція в умови інформаційного ринку. Види та форми бібліотечного обслуговування.
14. Електронна бібліотека: визначення, структура, технології створення.
15. Автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи: визначення, види, функціональні підсистеми.
16. Інтернет-сервіс в бібліотеках: організація, послуги, навчання користувачів.
17. Теорія аналітико-синтетичної переробки інформації.
18. Управління автоматизацією бібліотеки. Стратегічні орієнтири технологічного розвитку бібліотек.
19. Бібліографічна діяльність як система: сутність та структура.
20. Інформаційно-бібліографічні ресурси: визначення, типологія, особливості розвитку.
21. Сучасна організація виробництва бібліографічної інформації в Україні.
22. Бібліографознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи.
23. Архівознавство як наука: об'єкт, предмет, структура, методи, зв'язки зі спорідненими дисциплінами.

24. Правові засади регулювання документаційної та архівної сфери.
25. Основні етапи розвитку діловодства та архівної справи в Україні.
26. Національний архівний фонд України: сутність та структура.
27. Комплектування архівних фондів та експертиза цінності архівних документів.
28. Архівне описування, облік, зберігання та організація використання документів Національного архівного фонду України.
29. Науково-довідковий апарат к документам архівного фонду.
30. Напрями інформатизації діловодства та архівної справи.
31. Міжнародне співробітництво у сфері організації документообігу та архівної справи
32. Система підготовки та підвищення кваліфікації інформаційно-бібліотечних та архівних кадрів в Україні.
33. Організація наукових досліджень з архівознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства в Україні та за кордоном

Список літератури

Основна:

1. Нормативні акти України в бібліотечній і суміжних галузях [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http // www. nbuv.gov.ua/law](http://www.nbuv.gov.ua/law). — Заголовок з екрану.
2. ГОСТ 7.82–2001 Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов : общие требования и правила составления. — Введ. 2002–07–01. — Минск : Межгос. совет по стандартизации, метрологии и сертификации, 2001. — 23 с.
3. ДСТУ 2394-94 (ISO 5127-3:1981, NEQ) Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення. — Чинний від 1995-01-01. — Київ : Держстандарт України, 1994. — 88 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 (ГОСТ 7.1-2003, IDT). СІБВС. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання.— Чинний від 2007-07-01. — Київ : Держстандарт України, 2006. — 64 с.
5. ДСТУ 7157:2010 Видання електронні: Основні види та вихідні відомості. — Чинний від 2010–07–01. — Київ : Держспоживстандарт України, 2010. — 14 с.
6. ДСТУ 7.59:2003 (ГОСТ 7.59-2003 (ИСО 5963-85), IDT). СІБВС. Індекссування документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації. Чинний від 2004-07-01. — Київ : Держстандарт України, 2003. — 34 с.

7. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. — 6-те вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008. — 310 с.

Додаткова:

10. Антоненко І. П. Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посіб. / І. П. Антоненко, О. В. Баркова ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : [Б.в.], 2007. — 115 с.
11. Антопольский А. Б. Электронные библиотеки: принципы создания : науч.-метод. пособие / А. Б. Антопольский, Т. В. Майстрович. — М. : Либерея-Бибинформ, 2007. — 283 с.
12. Армс В. Электронные библиотеки : пер. с англ. / Армс В. — М. : ПИК ВИНТИ, 2001. — 274 с.
13. Ахмадова Ю. А. Система менеджмента качества библиотеки : учеб.-практ. пособие / Ю. А. Ахмадова. — СПб. : Профессия, 2007. — 261 с. — (Библиотека).
14. Баренбаум И. Е. Информационно-коммуникативные науки в свете эволюции средств информации и коммуникации / Баренбаум И. Е. // Книга: Исследования и материалы. — М., 1990. — Сб. 61. — С. 31-47.
15. Басамыгина И. Н. Маркетинг как технология управления современной библиотекой : науч.-практ. пособие / И. Н. Басамыгина, А. А. Апанасенко. — М. : Литера, 2009. — 128 с.
16. Берестова Т. Ф. Информационное пространство библиотеки : науч.-метод. пособие / Т. Ф. Берестова. — М. : Либерея-Бибинформ, 2007. — 240 с.
17. Берков Н. П. Библиографическая эвристика (теории и методы библиографических разысканий) / Н. П. Берков. — М., 1960. — 183 с.
18. Бернет Дж. Маркетинговые коммуникации: интегрированный подход / Дж. Бернет, С. Мориарти. — СПб. : Питер, 2001. — 864 с.
19. Библиотековедение, библиографоведение и информатика : терминол. путеводитель / [сост.: И. Ю. Акифьева и др. ; науч. ред. М. Г. Вохрышева]. — М. : Либерея-Бибинформ, 2007. — 103 с. — (Библиотекарь и время. XXI век).
20. Библиотековедение, библиографоведение и книговедение как единая научная специальность». В 2-х ч. / сост. Ю.Н. Столяров. — Орел : Орловский гос. ин-т искусств и культуры; ООО ПФ «Оперативная полиграфия», 2010. — Ч. 1. — 329 с.; Ч. 2. — 314 с.
21. Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек: підручник / В. О. Ільганаєва, Г. Д. Ковальчук, Т. П. Самійленко. — Харків : Основа, 1993. — 176 с.
22. Блюменау Д. И. Информационный анализ/синтез для формирования вторичного потока документов : учеб.-практ. пособие. — СПб. : Профессия, 2002. — 240 с.

23. Бойкова О. Ф. Правовая среда библиотеки : учеб.-практ. пособие / О. Ф. Бойкова, В. К. Клоев. — М. : Либерея-Бибинформ, 2011. — 223 с. — (Библиотекарь и время. XXI век ; вып. 133)
24. Борисова О. О. Рекламные и выставочные технологии в библиотечно-информационной деятельности : учеб.-практ. пособие / О. О. Борисова. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Литера, 2010. — 152 с.
25. Бородина С. Д. Коммуникационная культура библиотек : науч.-практ. пособие / С. Д. Бородина, Г. М. Кормишина. — М. : Либерея-Бибинформ, 2008. — 127 с.
26. Булах Т. Д. Рекламна комунікація в книжковій галузі : монографія / Т. Д. Булах. — Харків : ХДАК, 2017. — 232 с.
27. Ванеев А. Н. Библиотековедение в России конца XX века : общетеоретические концепции и дискуссии / А. Н. Ванеев. — СПб. : Профессия, 2007. — 247 с.
28. Васильев И. Г. Социологические исследования в библиотеках: практ. пособие / И. Г. Васильев, М. Е. Илле, Д. К. Равинский. — СПб. : Профессия, 2001. — 176 с.
29. Васильченко М. П. Бібліотечні фонди : навч. посібн. / М. П. Васильченко, Н. М. Кушнарченко, В. А. Мільман — Харків, 1993. — 152 с.
30. Володин Б. Ф. Всемирная история библиотек / Б. Ф. Володин. — СПб. : Профессия, 2002. — 352 с.
31. Воройский Ф. С. Корпоративные автоматизированные библиотечно-информационные системы: состояние, принципы построения и развития / Воройский Ф. С., Шрайберг Я. Л. — М. : ГПНТБ России, 2003. — 129 с.
32. Глухов В. А. Электронная доставка документов / В. А. Глухов, О. Л. Лаврик — М. : ИНИОН РАН, 1999. — 132 с.
33. Гончаров М. В. Практическая реализация библиотечного интернет-комплекса : науч.-практ. пособие / М. В. Гончаров, К. А. Колосов. — М. : Фаир-Пресс, 2005. — 191 с.
34. Григорьев Ю. В. История русского библиотековедения (1700-1860) / Ю. В. Григорьев // Столяров Ю. Н. Ю.В. Григорьев (1899-1973) / Ю.Н. Столяров. — М., 1989. — С. 69-208.
35. Гусева Е. Н. Типология библиотек : науч.-метод. пособие / Е. Н. Гусева. — М. : Либерея-Бибинформ, 2007. — 152 с.
36. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві : монографія / І. О. Давидова. — Харків : ХДАК, 2005. — 295 с.
37. Давидова І. О. Інформаційний менеджмент : навч. посіб. / І. О. Давидова. — Харків : Друкарня «Мадрид», 2015. — 328 с.
38. Дворкина М. Я. Библиотечная среда: теория и организация : [науч.-практ. пособие] / М. Я. Дворкина. — М. : Литера, 2009. — 112 с.
39. Дрешер Ю. Н. Библиотерапия: учеб. пособие / Ю.Н. Дрешер. — М. : Школьная библиотека, 2003. — 222 с.

40. Дригайло В. Г. Технология работы библиотеки : науч.-практ. пособие / В. Г. Дригайло. — М. : Либерей-Бибинформ, 2009. — 544 с.
41. Дубровіна Л. А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. — Київ : [Б.в.], 2009. — 530 с.
42. Дубровіна Л. А. Історія Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, 1918-1941 / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. — Київ : НБУВ, 1998. — 336 с.
43. Езова С. А. Библиотекарь и читатель: типы поведения : науч.-метод. пособие / С. А. Езова. — М. : Либерей, 2004. — 109 с.
44. Земсков А. И. Электронная информация и электронные ресурсы : Публикации и документы, фонды и библиотеки / А. И. Земсков, Я. Л. Шрайберг. — М. : Фаир, 2007. — 528 с.
45. Зиновьева Н. Б. Основы современной библиографии : учеб. пособие / Н. Б. Зиновьева. — М. : Либерей-Бибинформ, 2007. — 104 с.
46. Зупарова Л. Б. Аналитико-синтетическая переработка информации : учебник / Л. Б. Зупарова, Т. А. Зайцева. — М. : Фаир, 2007. — 400 с.
47. Ільганаєва В. О. Бібліотекознавство : конспект лекцій / В. О. Ільганаєва. — Харків : ХДАК, 1998. — 69 с.
48. Ільганаєва В. О. Бібліотечна освіта: нова парадигма розвитку : монографія / В. О. Ільганаєва. — Київ : Ред. журн. "Бібл. вісн.", 1996. — 253 с.
49. Ільганаєва В. О. Організація діяльності бібліотек : навч. посібн. / В. О. Ільганаєва, М. С. Слободяник. — Харків : ХДАК, 1998. — 125 с.
50. Ільганаєва В. А. Гармонизация культурной среды в условиях информатизации общества / В. А. Ільганаєва. — Харків : ХДАК, 1999. — 34 с.
51. Ільяєва И. А. Стратегическое управление библиотекой : учеб.-метод. пособие / И. А. Ільяєва, В. Н. Маркова. — М. : Кнорус, 2008. — 183 с.
52. Информационно-библиотечная экология : учеб.-метод. пособие / [С. Е. Демидова и др. ; ред. совет: О. О. Борисова и др.]. — М. : Литера, 2010. — 127 с.
53. Карташов Н. С. Региональное библиотековедение : науч.-практ. пособие / Н. С. Карташов. — М. : Либерей, 2004. — 222 с.
54. Карташов Н. С. Сравнительное библиотековедение : учебник / Н. С. Карташов. — М. : МГУКИ, 2003. — 336 с.
55. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс. — М., 2000. — 608 с.
56. Качанова Е. Ю. Инновационно-методическая работа библиотек / Е. Ю. Качанова ; [науч. ред. А. Н. Ванеев] ; Хабар. гос. ин-т искусств и культуры. — СПб. : Профессия, 2007. — 335 с.
57. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923) : моногр. / Т. Ківшар. — Київ : Логос, 1996. — 340 с.
58. Ключев В. К. Менеджмент ресурсного потенциала библиотеки : учеб.-метод. пособие / В. К. Ключев. — М. : [Б. и.], 2011. — 110 с.

59. Книга : энциклопедия / Редкол.: И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, А. А. Говоров и др. — М. : Большая Российская энциклопедия, 1999. — 800 с.
60. Кобелев О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобелев ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2012. — 245 с.
61. Колесникова М. Н. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности : учебник для вузов / М. Н. Колесникова. — М. : Либерей-Бибинформ, 2009. — 255 с.
62. Корнейчик І. І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період : нариси / І. І. Корнейчик. — Харків : Кн. палата України, 1971. — 374 с.
63. Корогод М. А. Региональная библиотечно-информационная система: аспекты формирования : науч.-метод. пособие / М. А. Корогод, И. Н. Басамыгина. — М. : Литера, 2010. — 96 с.
64. Коршунов О. П. Библиографоведение. Основы теории и методологии : учебник для вузов / О. П. Коршунов, Т. Ф. Лиховид, Т. А. Новоженева ; под. ред. О. П. Коршунова. — М. : Изд-во ФАИР, 2009. — 336 с.
65. Коршунов О. П. Система документальных коммуникаций / О. П. Коршунов // Вестн. МГУКИ. — 2003. — № 2. — С. 121–126.
66. Кушнарченко Н. М. Бібліотечне краєзнавство : підручник / Н. М. Кушнарченко. — Київ : Знання, 2007. — 502 с.
67. Кушнарченко Н. Н. Документоведение : учебник / Н. Н. Кушнарченко. — 8-е изд., стер. — Київ : Знання, 2008. — 459 с. — (Высш. образование XXI века).
68. Кушнарченко Н. М. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарченко, В. К. Удалова. — 4-те вид., перероб. і доп. — Київ : Знання, 2006. — 334 с.
69. Литвинова Н. Н. Эволюция представлений о фондах библиотек под влиянием электронной среды / Н. Н. Литвинова // Библиотекосведение. — 2016. — Т. 1, № 1. — С. 25–31.
70. Майстрович Т. В. Электронный документ в библиотеке : науч.-метод. пособие / Т. В. Майстрович. — М. : Либерей-Бибинформ, 2007. — 144 с.
71. МакМенеми Д. Предоставление электронных услуг : рук. для публ. б-к и центров обучения / Дэвид МакМенеми, Алан Поултер ; под ред. Я. Л. Шрайберга. — М. : Омега-Л, 2006. — 247 с.
72. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. Маркова ; Харк. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 251 с.
73. Маркова Т. Б. Библиотека в истории культуры / Т. Б. Маркова. — СПб. : Наука, 2008. — 327 с.
74. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна. — Харків : ХДАК, 2017. — 326 с.
75. Матвеева И. Ю. Инновационный менеджмент: от идеи до реализации : науч.-практ. пособие / И. Ю. Матвеева. — М. : Литера, 2011. — 158 с.

76. Мелентьева Ю. П. Библиотечное обслуживание : учебник / Ю. П. Мелентьева. — М. : Фаир, 2006. — 145 с.
77. Менеджмент формирования и учета библиотечных фондов: современный поход : практ. пособие / [ред. совет: Борисова О. О. и др. ; под науч. ред. : С. В. Митрофановой, Н. З. Стародубовой]. — М. : Литера, 2012. — 301 с.
78. Минкина В. А. Информационное обслуживание / Минкина В. А., Брежнева В. В. — СПб. : Профессия, 2004. — 304 с.
79. Митчелл Э. М. Каталогизация и организация электронных ресурсов : практ. рук. для библиотекарей / Энн М. Митчелл, Брайан Э. Саррэтт ; науч. ред. Я. Л. Шрайберг. — М. : Омега-Л, 2008. — 232 с.
80. Моргенштерн И. Г. Справочно-библиографическое обслуживание: теория и практика : пособие для специалистов / И. Г. Моргенштерн. — М. : Либерей-Бибинформ, 2011. — 172 с.
81. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. пособие / И. Г. Моргенштерн ; Челяб. гос. акад. культуры и искусств. — СПб. : Профессия, 2006. — 208 с.
82. Морева О. Н. Документные фонды библиотек и информационных служб : [учеб. пособие] / О. Н. Морева. — СПб. : Профессия, 2010. — 399 с.
83. Мотульский Р. С. Общее библиотековедение : учеб. пособие для вузов / Р. С. Мотульский. — М. : Либерей, 2004. — 224 с.
84. Нешерет М. Ю. Библиографический поиск: эволюция и современность. — СПб. : Профессия, 2010. — 253 с.
85. Носырева М. В. Профессионально ориентированные сетевые информационные ресурсы в образовательной среде библиотек региона : учеб.-метод. пособие / М. В. Носырева. — М. : [Б.и.], 2011. — 189 с.
86. Общее библиотековедение : хрестоматия. Ч. 2 : Учение о библиотеке. Т. 1 / А. А. Фомина, М. В. Шабалина, М. Н. Колесникова. — М. : Либерей-Бибинформ, 2008. — 310 с.
87. Общее библиотековедение : хрестоматия. Ч. 2 : Учение о библиотеке. Т. 2 / [сост.: А. А. Фомина и др.]. — М. : Либерей-Бибинформ, 2008. — 541 с.
88. Общее библиотековедение : хрестоматия. Ч. 3 : Учение о библиотечном деле / [сост.: М. Н. Колесникова, Е. В. Мокшанова]. — М. : Либерей-Бибинформ, 2008. — 367 с. — (Библиотекарь и время. XXI век).
89. Общее библиотековедение. Ч. 1. Теоретические основы : хрестоматия / сост. : Р. А. Трофимова, А. А. Фомина, М. Н. Тищенко; науч. ред. А. Н. Ванеев. — М. : Либерей-Бибинформ, 2007. — 532 с.
90. Отле П. Библиотека, библиография, документация: Избранные труды пионера информатики / П. Отле; Рос. гос. б-ка; пер. с англ. и фр. Р. С. Гиляревского и др. — М. : ФАИР-ПРЕСС, Пашков дом, 2004. — 350 с.

91. Пилко И. С. Информационные и библиотечные технологии : учеб. пособие / И. С. Пилко; Кемеров. гос. ун-т культуры и искусств. — СПб. : Профессия, 2006. — 342 с.
92. Пол Р. Измерение качества деятельности библиотек : пер. с англ. / Розвита Пол, Питер те Бокхорст ; Рос. гос. б-ка. — Стер. переизд. — М. : Пашком дом, 2010. — 315 с.
93. Полтавская Е. И. Библиотека: учреждение и/или социальный институт? : практ. пособие / Е. И. Полтавская. — М. : Литера, 2009. — 176 с.
94. Сербін О. О. Бібліотечно-бібліографічні класифікації: історична еволюція та сучасні тенденції розвитку : монографія / Олег Сербін ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : НБУВ, 2009. — 138 с.
95. Симон К. Р. Библиография: основные понятия и термины : [словарь] / К. Р. Симон ; [ред. кол.: С. К. Виленская и др.]. — Изд. второе. — М. : Изд-во ЛКИ, 2010. — 159 с.
96. Слободяник М. С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій : монографія / М. С. Слободяник. — Київ : Ред. журн. "Бібл. вісн.", 1995. — 268 с.
97. Сляднева Н. А. Библиография в системе Универсума человеческой деятельности : монография. — М., 1993. — 225 с.
98. Соболенко Н. П. Учет документного фонда библиотеки : [учеб.-практ. пособие] / Н. П. Соболенко. — М. : Литера, 2010. — 144 с.
99. Соколов А. В. Библиографоведение: Terra Incognita: диалог о библиографической науке : [науч.-практ. пособие] / А. В. Соколов, В. А. Фокеев. — М. : Литера, 2010. — 206 с.
100. Соколов А. В. Информатические опусы. Опус 2. «Информационные очки» как эпистемологический инструмент / А. В. Соколов // Науч. и техн. б-ки. — 2010. — № 10. — С. 5–22.
101. Соколов А. В. Науки об информации и библиотекарь : проф.-мировозвр. пособие / А. В. Соколов. — М. : Литера, 2010. — 143 с.
102. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации / А. В. Соколов. — СПб. : Изд-во Михайлова, 2002. — 461 с.
103. Соколов А. В. Эволюция социальных коммуникаций : учеб. пособие / А. В. Соколов. — СПб. : СПГАКИ, 1995. — 163 с.
104. Соляник А. А. Система документопостачання бібліотечних фондів: закономірності розвитку : монографія / А. А. Соляник ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2005. — 229 с.
105. Социальные коммуникации: (теория, методология, деятельность) : слов.-справочник / [авт.-сост. В. А. Ильганаева]. — Харків : Городская типография, 2009. — 391 с.
106. Справочник библиографа / [науч. ред.: А. Н. Ванеев, В. А. Минкина]. — Изд. третье, перераб. и доп. — СПб. : Профессия, 2006. — 591 с.

107. Справочник библиотекаря / кол. авт. : Ванеев А. Н., Васильев И. Г., Володин Б. Ф. и др. ; науч. ред. А. Н. Ванеев, В. А. Минкина. — 3-е изд., испр. и доп. — СПб. : Профессия, 2005. — 495 с.
108. Справочник информационного работника / С.-петерб. гос. ун-т культуры и искусств ; науч. ред.: Р. С. Гиляревский, В. А. Минкина. — СПб. : Профессия, 2005. — 552 с.
109. Степанов В. Интернет в профессиональной информационной деятельности: электронный учебник / В. Степанов. — М., 2002. — 2004. — Режим доступа: <http://textbook.openweb.ru/index.html>.
110. Столяров Ю. Н. Библиотека: структурно-функциональный подход: монография / Ю. Н. Столяров. — М., 1981. — С.14–24, 82–93.
111. Столяров Ю. Н. Библиотекведение, библиографование и книговедение как единая научная специальность: полный курс лекций для аспирантов и соискателей по типовой программе кандидатского минимума / Ю. Н. Столяров. — Орел : ООО ПФ «Оперативная полиграфия», 2007. — 266 с.
112. Столяров Ю. Н. Библиотекведение. Избранное. 1960–2000 годы / Ю. Н. Столяров. — М. : Пашков дом, 2001. — 554 с.
113. Столяров Ю. Н. Библиотечный фонд: учебник / Ю. Н. Столяров. — СПб. : Профессия, 2015. — 384с.
114. Столяров Ю. Н. Документология: учеб. пособие / Ю. Н. Столяров. — Орёл : Горизонт, 2013. — 370 с.
115. Столяров Ю. Н. Закон адекватности библиотечного фонда условиям внешней и внутренней среды / Ю. Н. Столяров // Науч. и техн. б-ки. — 2010. — № 12. — С. 21–34.
116. Столяров Ю. Н. Защита библиотечного фонда: учеб. пособие / Ю. Н. Столяров. — М. : Фаир-пресс, 2006. — 503 с.
117. Столяров Ю. Н. Формирование библиотечного фонда: практ. пособие / Ю.Н. Столяров ; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. — СПб. : Профессия, 2015. — 507 с.
118. Столяров Ю. Н. Эволюция библиотечного фондоведения: монография / Ю. Н. Столяров, Н. Н. Кушнаренко, А. А. Соляник. — М. : ФАИР-ПРЕСС, 2007. — 688 с.
119. Стрішенець Н. В. Сучасна американська бібліотечно-інформаційна терміносистема: бібліотекознавчий аспект: монографія / Н. В. Стрішенець ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : [Б.в.], 2011. — 501 с.
120. Сукиасян Э. Р. Каталогизация и классификация. Электронные каталоги и автоматизированные библиотечные системы: избр. ст. / Э. Р. Сукиасян. — СПб. : Профессия, 2009. — 535 с.
121. Сурмин Ю.П. Теория социальных технологий: учеб. пособие / Сурмин Ю. П., Туленков Н.В. — Київ : МАУП, 2004. — 608 с.
122. Сулова И. М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности: учеб. для вузов культуры и искусств / И. М. Сулова, В. К. Клю-

- ев; Моск. гос. ун-т культуры и искусств. — СПб. : Профессия, 2010. — 600 с.
123. Терешин В. И. Библиотечный фонд: учеб. пособие / В. И. Терешин. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Профиздат, 2002. — 183 с.
124. Тимошик М. С. Історія видавничої справи: підручник / Микола Тимошик. — 2-е вид., випр. — Київ : Наша культура і наука, 2007. — 495 с.
125. Филиппова Л. Я. Информационно-библиотечные ресурсы Интернет / Л.Я. Филиппова. — Харків : ХГАК, 1998. — 80 с.
126. Фокеев В. А. Библиография: Теоретико-методологические основания: учеб. пособие / В. А. Фокеев. — СПб. : Профессия, 2006. — 350 с.
127. Фокеев В. А. Библиографование. Информатика: терминолог. слов. / В. А. Фокеев. — М. : Литера, 2009. — 488 с.
128. Чачко А. С. Библиотекведение в человеческом измерении: монография / А.С. Чачко. — Київ ; М., 2000. — 168 с.
129. Чачко А. С. Библиотечный специалист: особенности труда и профессионализации: монография / А. С. Чачко. — Київ : Наук. думка, 1984. — 192 с.
130. Чачко А. С. Развивающаяся библиотека в информационном обществе: монография / А. С. Чачко. — М., 2002. — 106 с.
131. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства: навч. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. — Київ : Кондор, 2004. — 217 с.
132. Швецова-Водка Г. М. Загальне бібліографознавство: навч.-метод. посіб. / Г. М. Швецова-Водка. — Рівне, 2003. — 165 с.
133. Швецова-Водка Г. Н. Типология книги: навч. посіб. / Г. Н. Швецова-Водка; Рівнен. держ. ін.-т культури. — Київ : Кн. палата України, 1999. — 68 с.
134. Шейко В. М. Від техногенної цивілізації до інформаційної: виробництво та використання послуг і знань / В. М. Шейко // Вісн. Кн. палати 2000. — № 4. — С. 21–24.
135. Шейко В. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків / В. Шейко, Н. Кушнаренко, А. Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2012. — № 10. — С. 45–48.
136. Шейко В. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків / В. Шейко, Н. Кушнаренко, А. Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2012. — № 11. — С. 40–45.
137. Шемаева Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій: монографія / Г. В. Шемаева; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2008. — 288 с.
138. Шрайберг Я. Л. Основные положения и принципы разработки автоматизированных библиотечно-информационных систем и сетей. Главные тенденции окружения, основные положения и предпосылки,

- базовые принципы. — 2-е изд., испр. и доп. / Гос. публ. науч.-техн. б-ка России. — М., 2001. — 127 с.
139. Шрайберг Я. Л. Повышение квалификации библиотечно-информационных работников: современный поход : учеб.-метод. пособие / Я. Л. Шрайберг, А. О. Адамьянц. — М. : Литера, 2011. — 126 с.
140. Щирикова Л. Д. Социально-ориентированная проектная деятельность в библиотеке : науч.-практ. пособие / Л. Д. Щирикова, Н. В. Яценко. — М. : Литера, 2010. — 96 с.
141. Эйдемиллер И. В. Стратегия формирования фондов публичных библиотек: маркетинговый подход / И.В. Эйдемиллер. — СПб. : Рос. нац. б-ка, 1995. — 124 с.
142. Электронные документы : создание и использование в публичных библиотеках : справочник / [авт. : Александрова О. А. и др.; науч. ред. : Р. С. Гиляревский, Г. Ф. Гордукалова]. — СПб. : Профессия, 2007. — 663 с.
143. Юрик И. В. Адаптация персонала библиотеки: методика, технология, опыт : учеб.-метод. пособие / И. В. Юрик. — М. : Литера, 2011. — 142 с.
144. Ястребова Е. М. Корпоративная культура библиотек: теория, история, современные тенденции : [учеб.-метод. пособие] / Е. М. Ястребова. — М. : Литера, 2009. — 254 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА

вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Укладачі:

Шейко В. М., д-р іст. наук, проф.;
Кушнарєнко Н. М., д-р пед. наук, проф.;
Соляник А. А., д-р пед. наук, проф.;
Давидова І. О., д-р наук із соц. комун., проф.

Під науковою редакцією В. М. Шейка

Редактор:
Торбовська Л. Ф.

Комп'ютерна верстка
Колесник І. Г.

План 2018
Підписано до друку 21.02.2018 Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 2,6. Обл.-вид. арк. 3,0. Тираж 100. Зам. №

ХДАК, 61057, Харків-57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК